

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Za vsako leto v celoti in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenski Gospodar“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni list stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnine, inzerate in reklamacije. Za vsako leto v celoti in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenski Gospodar“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni list stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnine, inzerate in reklamacije.

Vojne priprave za spomlad.

Bolgarski car na Dunaju.

Iz glavnega avstrijskega vojnega stana, kjer je imel sestanek z maršalom Friderikom in generalnim polkovnikom Konradom, je prišel bolgarski car Ferdinand v ponedeljek, dne 14. febr., na Dunaj, da obišče in pozdravi svojega cesarskega prijatelja v Senbrunu. Dunajsko prebivalstvo je priredilo bolgarskemu carju izredno prisrčen in slavnosten sprejem. Koder se je vozil, so stale nepregledne množice, ki so ga navdušeno pozdravljale. Izražale so mu s tem zahvalo, da se je s svojim hrabrim bolgarskim narodom v težkih časih postavil ob našo stran ter s tem pomnožil in okrepil naš odpor proti sovražnikom. Cesar je svojega gosta v Senbrunu sprejel sila ljubeznjivo, oblekel je gala-uniformo avstrijskega maršala ter odličil svoja prsa z bolgarskim redom sv. Cirila in Metoda. Tudi bolgarski car je nosil uniformo avstrijskega maršala. Oba vladarja sta se prisrčno pozdravila in poljubila. Opoldne je bil car Ferdinand gost pri cesarjevi mizi. Po obedu je obiskal bolgarski car našega prestolonaslednika, ki je potem čarja spremljal v njegovo dunajsko palačo. Tudi ob tej priliki je ljudstvo po ulicah navdušeno pozdravljalo obe visoki osebi.

Avstrijski narodi so Bolgarom hvaležni za njih pomoč na krvavih bojiščih, kar izražajo sedaj s prisrčnostjo, s katero sprejemajo in pozdravljajo njihovega vladarja.

Francoski ministrski predsednik v Rimu.

Francoski ministrski predsednik Briand je prišel v petek, dne 11. febr., v Rim na obiske. Tam se je posvetoval z italijanskimi ministri ter se z njimi gostil in popival. Godilo se mu je na vsak način veliko boljše, nego francoskim in italijanskim vojakom v strelskih jarkih. Pri slavnostnih obedih je bilo tej visoki laški in francoski gospodi lahko govoriti o tem, da se naj nadaljuje vojska do končne zmage, kajti ta gospoda ne trpi nič, le priprosti francoski in laški vojak trpita in umirata.

Francoski in italijanski ministrski predsednik sta se dogovorila pri posvetovanjih, da se bo odslej vojevanje na vseh frontah četverosporzuma vršilo

po enotnem načrtu. V to svrhu se bo sestajal v Parizu zbor poveljnikov in diplomatov iz vseh četverosporzumovih držav. Vse četverosporzumovo vojaštvo, ki ne bo potrebno za obrambo lastne fronte, bo na razpolago poveljniškemu zboru v Parizu. Na ta način bi bilo mogoče zbrati na eni točki velikansko število vojaštva in poskusiti predreti naše in nemške fronte, kar se dosedaj četverosporzumu ni nikjer posrečilo. Toda pomanjkljivo je v tem sklepu, da odločuje vsaka država sama za-se, koliko vojaštva je za lastno fronto potrebno. Tako ima general Kadorna še nadalje možnost, da se bo branil pošiljati vojaštvo na tuje fronte. Dogovorilo se je tudi, da si bodo četverosporzumove dežele medsebojno pomagale s topovi in strelivom.

Briand se je poklonil tudi kralju in poveljniku Kadorni v glavnem italijanskem vojnem stanu v Vidmu. Kadorna je imel ob tej priliki zopet veliko smolo. Kakor se uradno poroča, je v nedeljo, dne 12. t. m., peljal Kadorna Brianda na našo fronto, da bi mu pokazal, kako si bodo italijanske čete priborile nazaj dne 11. t. m. izgubljene strelske jarke. (O tej naši delni zmagi nam naš vojni poročevalni urad ni poročal.) Toda, o sramota, Briand in Kadorna sta se morala vrniti, ne da bi videla izgubljene strelske jarke zopet v italijanskih rokah. Načrt se vse italijanske napade gladko odbili.

Priprave za spomlad.

Bukareštanski list „Epoca“ piše: Francija izdelava vsak dan 280.000 krogelj in granat, Anglija pa 250.000; iz Amerike se uvaža v Evropo vsak dan 150.000 krogelj in granat, koliko pa iz Japonske v Rusijo, ni znano. V Franciji izdelajo vsak dan 30 do 40 topov, v Angliji nekaj manj. Te ogromne številke prav jasno govore o silnih bojih, ki se bodo vršili na spomlad.

Četverosporzum stavi vse svoje nade na spomlad. Tej nadi so veljali sedaj tudi obisk in pogovori francoskega ministrskega predsednika z laško vlado v Rimu. Za spomlad hočejo postopati naši sovražniki enotno. Kako, bodo natančneje določali skupno vse države v Parizu, Angleški vojni izvedenec polkovnik Repington pravi, da posamezna vojna podvzvetja nimajo nobenega upliva na cel položaj. Delna ofenziva samo na eni fronti je po njegovem mnenju nepotrebno tratenje moči. Zagovarja ofenzivo na v-

seh frontah, katero naj pripravi artilerija s tem, da z velikanskim ognjem uniči vse žične in druge obrambne priprave. Papir je pač potrpežljiv za take navete. Na vsak način pa je gotovo, da imamo na spomlad pričakovati velikanskih in strašnih bojev, kakršnih še nismo videli.

Kedaj bo konec vojske?

Ruski zunanji minister Sasonov se je v pogovoru z zastopnikom nekega časopisa izjavil sledeče: Več let trajajoče vojske bi zlasti Nemčija iz denarnih ozirov ne mogla vzdržati. Na vsak način moramo biti pripravljeni, da se bo trajala vojska celo poletje, bržčas pa do konca leta. V najboljšem slučaju ne smemo pričakovati konca vojske pred novembrom.

Razlika cen in dobiček.

Mnogo je dandanes ljudi, ki neprestanu zabavljajo čez kmeta, češ, kmet si pri živini in poljskih pridelkih dela premasten dobiček. Malokada pa slišimo, da bi mestni ljudje zabavljali čez prekupece, mesarje, mešetarje in enake ljudi, ki si pri kmečkih pridelkih in živini delajo mnogokrat naravnost ogromne dobičke. Z vladnimi odredbami, ki so zelo stroge, se sicer skuša mešetarjem, ki so si na račun živinorejcev z mastnimi dobički mašili svoje žepce, omejiti prevelike in neopravičene dobičke pri kupčevanju z živino, a mnogi prekupeci so še kljub temu tako premeteni, da vtaknejo pri eni glavi živine v par dneh po 50, 100 in celo po 200 K dobička v žep.

Posebno zanimivo pa je, ako si predočimo razliko med cenami živine in cenami mesa. Ta razlika je bila v mirnem času velika, a je sedaj še večja. Leta 1912 so se n. pr. plačevali v naših krajih dobro rejeni voli po 90 do 100 K meterski stot žive teže. Meso pa so mesarji prodajali po 1 K 80 do 2 K 20. Razlika je bila tedaj pri 1 kg 90 v do 1 K 20 v. Če računamo, da odpade mesarju pri klanju od žive teže 25 do 30%, še ima vedno dobička pri 1 kg mesa 40 do 70 v. V sedanjem vojnem času pa so dobički mestnih mesarjev še večji.

Najvišja cena za govejo živino je 2 K 20 vin, Večinoma pa sedaj plačujejo mesarji in njihovi mešetarji govejo živino po 1 K 60 do 2 K 10 v 1 kg žive

LISTER.

Stariši, ne jezite se!

(Priobčil A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču)

Nikoli še menda kmet ni tako živo čutil koristi, ki jo donša spretnost v računanju, kakor ravno v sedanjem izvanrednem času. Dejstvo, da se prodaja, oziroma kupuje, skoraj vse — živina, žito, krma, slama itd. — na vago, to dejstvo takorekoč sili gospodarja, da nosi vedno papir in svinčnik seboj, če tudi je morebiti prej le vsake kvatre prijel za pisalo.

Ni se torej čuditi, da stariši v teh okoliščinah silijo čisto svoje šoloobiskujoče otroke, da jim to ali ono izračunijo ali preračunajo. Prav je tako! Otroci se naj uvajajo v praktično življenje, naj pokažejo, da znajo to, česar se v šoli uče, tudi v navadnem življenju uporabiti.

Toda večkrat se pri takem preizkuševanju otrok od starišev dogodi, da otroci stvar napačno rešijo, da torej izkušnje ne prestopijo. Stariši se potem jeze nad otrokom pa tudi nad šolo, češ, da ne izpolnjuje svoje naloge.

Kot učitelj z večletnimi izkušnjami bi pisec teh vrstic vsem tistim starišem, ki jih otroci glede preračunanja raznih cen pustje na cedilu, prijazno sve-

toval: Ne hudujte se radi tega nad svojo deop in pomislite, da se otrok ne more tako hitro živeti v dejanske razmere. Ko bo stopil danes ali jutri v življenje z raznimi svojimi potrebami, dobil bode tudi pravi upogled v marsikatero stvar, za katero sedaj ne kaže zanimanja.

Ker so vojne razmere našle tudi v ljudsko šolo svojo pot, zato je samoobsebi umljivo, da jemlje tudi učiteljstvo v poedinih učnih predmetih ozir na sedanje življenjske potrebe in zahteve. Da tudi računamo, je umevno; a tu se nam pripete mnogokrat slučajji, ki bi nas lahko spravili iz ravnotežja, če bi nam ne bila znana otrokova duša. Če nam n. pr. otrok pri cenii koruze, ovsaa ali svinje (na živo vago po kilogramih) izračuni napačno, kdo mu bode to zaménil, kaj ga briga že sedaj, koliko je vreden debel vol ali suha krava s toliko in toliko kilogrami žive vage? Kaj lahko se dogodi, da otrok izračuni vse pravilno, a desetinske pike ne postavi na pravo mesto in razlika je lahko za več sto ali celo tisoč kron.

Da me bode čislani bralec bolje razumel, postavim tu sem zgled iz svoje šolske prakse.

Nedavno sem dal v svojem razredu (višja stopnja) med drugim tudi ti-le računski nalogi:

- 1. Kmetu rekvirirajo 19 mernikov (drevenk) ovsaa; koliko dobi zanj, ako je q (meterski stot) po 30 K 50 v in tehtaa 1 mernik ovsaa 25 kg?
- 2. Mesar ponuja kmetu za volaa 830 K. Kmet mu reče: „Če mi plačate 1 kilogram žive vage po 1

K 34 v, pa je vaša!“ Pogodita se za 1 K 32 v žive vage; ali je naredil kmet prav ali ne, ko je bil vol 652 K težek?

Pri drugem računu ni bilo skoraj nikjer neprilika, vse je šlo gladko; ne tako pri prvem.

Pri tem je neka deklica izračunila, da kmet dobi za 19 mernikov ovsaa 14487 K 50 v. Kako je nastala ta pomota? Deklica je računala tako-le: 1 mernik = 25 kg, 19 mernikov = 25 krat 19 = 475 kg, namesto 4,75 q je množila udenka sedaj kar 475 s 30'50, torej 475 krat 30'50 = 14487'50 K, to je 14487 K 50 v, namesto 144 K 87 v, tukaj je manjkala desetinska pika v množencu in glejte, kaka razlika v cenii! Deklica se mi je kar smilila, ker sem pomislil, kako dolgo bi oče sedel in kako veliko kazen bi plačal radi navijanja cen, če bi bil tako svoto za oves sprejel.

Ka bi bil q ovsaa stal samo 31 K, bi bilo vse dobro, ker je deklici znano pravilo, kolikor kron q, toliko vinarjev kg, a teh nesrečnih 50 v pri meterskem stotu!

Imejmo torej na to stran potrpljenje z otroki vsi, mi učitelji v šoli, vi stariši doma, ako nam vsega ne izračunajo tak pravilno. Ko stopijo otroci kedaj kot dorasli moški in žene v življenje, odprle se jim bodo oči, spoznajo, kako je mogoče, kaj ne. Tudi dotična moja učilnica bo kot gospodinja kedaj uvidela, da 19 drevenk ovsaa ne more nikoli veljati — 14487 K 50 v.

Se enkrat torej: Stariši, ne jezite se!